EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

2006/0135(CNS)

9.1.2008

*

MIETINTÖLUONNOS

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 2201/2003 muuttamisesta tuomioistuimen toimivallan osalta sekä avioliittoasioissa sovellettavaa lakia koskevien sääntöjen antamisesta
(KOM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

Esittelijä: Evelyne Gebhardt

Lausunnon valmistelija (*): Carlo Casini, oikeudellisten asioiden valiokunta

(*) Valiokuntien yhteistyömenettely – työjärjestyksen 47 artikla

Lainsäädäntömenettelyistä käytettävät symbolit

*	Kuulemismenettely *yksinkertainen enemmistö*
**I	Yhteistoimintamenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
**II	Yhteistoimintamenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***	Hyväksyntämenettely *parlamentin jäsenten enemmistö lukuun ottamatta EY-sopimuksen 105, 107, 161 ja 300 artiklassa ja EU-sopimuksen 7 artiklassa tarkoitettuja tapauksia*
***I	Yhteispäätösmenettely (ensimmäinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö*
***II	Yhteispäätösmenettely (toinen käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen kannan hyväksymiseksi* *parlamentin jäsenten enemmistö yhteisen kannan hylkäämiseksi tai tarkistamiseksi*
***III	Yhteispäätösmenettely (kolmas käsittely) *yksinkertainen enemmistö yhteisen tekstin hyväksymiseksi*

(Ilmoitettu menettely perustuu komission esittämään oikeusperustaan.)

Tarkistukset säädösehdotukseen

Parlamentin tarkistukset merkitään ***lihavoidulla kursiivilla***. Pelkkää *kursivointia* käytetään kiinnittämään asiasta vastaavien yksiköiden huomio sellaisiin säädösehdotuksen osiin, jotka ehdotetaan korjattavaksi lopullisessa tekstissä (esimerkiksi selvästi virheelliset tai kyseisestä kieliversiosta pois jääneet kohdat). Korjausehdotusten hyväksymisestä päättävät asiasta vastaavat yksiköt.

SISÄLTÖ

Sivu

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI.5

PERUSTELUT.....16

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 2201/2003 muuttamisesta tuomioistuimen toimivallan osalta sekä avioliittoasioissa sovellettavaa lakia koskevien sääntöjen antamisesta
(KOM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

(Kuulemismenettely)

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvostolle (KOM(2006)0399),

– ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 61 artiklan c kohdan ja 67 artiklan 1 kohdan, joiden mukaisesti neuvosto on kuullut parlamenttia (C6-0305/2006),

– ottaa huomioon työjärjestyksen 51 artiklan,

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön sekä oikeudellisten asioiden valiokunnan lausunnon (A6-0000/2008),

1. hyväksyy komission ehdotuksen sellaisena kuin se on tarkistettuna;

2. pyytää komissiota muuttamaan ehdotustaan vastaavasti EY:n perustamissopimuksen 250 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

3. pyytää neuvostoa ilmoittamaan parlamentille, jos se aikoo poiketa parlamentin hyväksymästä sanamuodosta;

4. pyytää tulla kuulluksi uudelleen, jos neuvosto aikoo tehdä huomattavia muutoksia komission ehdotukseen;

5. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle.

Komission teksti	Parlamentin tarkistukset

Tarkistus 1
JOHDANTO-OSAN 6 A KAPPALE (uusi)

	(6 a) Mahdollisuus valita avioeroon ja asumuseroon sovellettava laki ei saa vahingoittaa lapsen etua.

Perustelu

Asetuksen N:o 2201/2003 12 ja 13 artiklaa sovelletaan myös tuomioistuimen valintaan. Näin ollen on olennaisen tärkeää ottaa huomioon lapsen etu.

Tarkistus 2
JOHDANTO-OSAN 6 B KAPPALE (uusi)

(6 b) Ennen toimivaltaisen tuomioistuimen ja sovellettavan lain nimeämistä on tärkeää, että puolisoilla on mahdollisuus tutustua ajantasaisiin tietoihin, jotka koskevat valtion ja yhteisön lain tärkeitä näkökohtia ja menettelyjä avioero- ja asumuseroasioissa. Laadultaan asianmukaisen tiedon saannin varmistamiseksi komission on päivitettävä säännöllisesti tiedot Internetissä toimivaan julkiseen tietojärjestelmään, joka on perustettu siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta 28. toukokuuta 2001 tehdyn neuvoston päätöksen 2001/470/EY mukaisesti.

---

[1] EYVL L 174, 27.6.2001, s. 25.

Perustelu

On huolehdittava, että osapuolet tekevät valintansa tietoisesti eli molemmille puolisoille on tiedotettu asianmukaisesti heidän valintansa konkreettisista seurauksista. Tässä yhteydessä on tärkeää pohtia, mikä on paras mahdollinen tapa taata täydellisten ja luotettavien tietojen välittäminen tuomioistuimen toimivaltaa koskevan sopimuksen allekirjoittajille ennen asiakirjan allekirjoittamista.

Tarkistus 3
JOHDANTO-OSAN 6 C KAPPALE (uusi)

(6 c) Mahdollisuus valita yhteisellä sopimuksella tuomioistuin ja sovellettava laki ei saa rajoittaa puolisoiden oikeuksia ja yhtäläisiä mahdollisuuksia. Kansallisten tuomareiden on oltava tietoisia merkityksestä, joka puolisoiden asioista tietoisina tekemällä valinnalla on

tehdyn sopimuksen laillisiin seurauksiin.

Perustelu

On huolehdittava, että osapuolet tekevät valintansa tietoisesti eli molemmille puolisoille on tiedotettu asianmukaisesti heidän valintansa konkreettisista seurauksista. Kaikkien viranomaisten on varmistettava, että molemmat puolisot ovat tietoisia sopimuksensa seurauksista.

Tarkistus 4
JOHDANTO-OSAN 7 A KAPPALE (uusi)

(7 a) "Asuinpaikkaa" koskevan termin merkitystä olisi tulkittava tämän asetuksen tavoitteiden mukaisesti. Tuomarin olisi määritettävä se tapauskohtaisesti tosiasioihin perustuen. Termi ei viittaa kansallisen lain mukaiseen "asuinpaikkaan", vaan yhteisön lainsäädännön itsenäiseen käsitteeseen.

Tarkistus 5
JOHDANTO-OSAN 9 A KAPPALE (uusi)

(9 a) Puolisoiden tietoinen yhteisymmärrys on tämän asetuksen olennaisen tärkeä periaate. Pariskunnan molempien osapuolten on tiedettävä tarkalleen, mitkä ovat tuomioistuimen ja sovellettavan lain valinnan oikeudelliset ja sosiaaliset seuraukset.

Perustelu

On mahdollista, että lainvalintasäännöissä voidaan päätyä toisen jäsenvaltion lakiin. Tässä tapauksessa tuomarin on sovellettava ulkomaista lakia, mikä voi olla niiden tuomioistuinten, joissa asia on pantu vireille, kannalta ongelmallista. On tärkeää varmistaa, että tuomari voi saada tietoja tarkoituksenmukaisista lähteistä.

Tarkistus 6
1 ARTIKLAN 1 KOHTA
Otsikko (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(1) Korvataan otsikko seuraavasti:	(1) Korvataan otsikko seuraavasti:
”Neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa sekä ***avioliittoasioissa*** sovellettavasta laista”	”Neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa sekä ***avioero- ja asumuseroasioissa*** sovellettavasta laista

Tarkistus 7
1 ARTIKLAN 2 KOHTA
3 a artiklan 1 kohdan a alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(a) ***jotakin 3 artiklassa luetelluista toimivaltaperusteista sovelletaan***, tai	(a) ***3 artiklan mukaan kyseisen jäsenvaltion tuomioistuin on toimivaltainen sopimuksentekohetkellä***, tai

Perustelu

On välttämätöntä määritellä tarkka hetki, jolloin perusteita sovelletaan.

Tarkistus 8
1 ARTIKLAN 2 KOHTA
3 a artiklan 1 kohdan b alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(b) se on ollut puolisoiden ***viimeinen yhteinen asuinpaikka*** vähintään kolmen vuoden ajan, tai	(b) ***sopimuksentekohetkellä*** se on ollut puolisoiden ***asuinpaikkajäsenvaltio*** vähintään kolmen vuoden ajan ***edellyttäen, ettei tilanne ole päättynyt yli kolme vuotta ennen asian vireille panoa tuomioistuimessa***, tai

Perustelu

On välttämätöntä määritellä tarkka hetki, jolloin perusteita sovelletaan.

Tarkistus 9
1 ARTIKLAN 2 KOHTA
3 a artiklan 1 kohdan c alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(c) toinen puolisoista on kyseisen jäsenvaltion kansalainen tai, jos kyseessä	(c) ***sopimuksentekohetkellä*** toinen puolisoista on kyseisen jäsenvaltion

on Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti, hänen ”kotipaikkansa” on jommankumman viimeksi mainitun jäsenvaltion alueella.	kansalainen tai, jos kyseessä on Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti, hänen ”kotipaikkansa” on jommankumman viimeksi mainitun jäsenvaltion alueella.

Perustelu

On välttämätöntä määritellä tarkka hetki, jolloin perusteita sovelletaan.

Tarkistus 10
1 ARTIKLAN 2 KOHTA
3 a artiklan 2 kohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

2. Toimivallan käyttöä koskeva sopimus on tehtävä kirjallisesti ja kummankin puolison on allekirjoitettava se viimeistään silloin, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.”	2. Toimivallan käyttöä koskeva sopimus on tehtävä kirjallisesti***, päivättynä*** ja kummankin puolison on allekirjoitettava se viimeistään silloin, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.»
	Jos kuitenkin sen jäsenvaltion laissa, jossa toisen puolison asuinpaikka sijaitsee sopimuksentekohetkellä, määrätään tällaisia sopimuksia koskevista virallisista lisävaatimuksista, kyseiset vaatimukset on täytettävä. Jos puolisoiden asuinpaikat ovat eri jäsenvaltioissa, joiden laeissa määrätään virallisista lisävaatimuksista, sopimus on lainvoimainen, jos siinä täytetään kyseisistä laeista toisen vaatimukset.
	Jos sopimus on osa avioehtoa, kyseisen avioehdon viralliset vaatimukset on täytettävä.

Perustelu

Selvennys tilanteisiin, joissa kansallinen lainsäädäntö tai avioehto sisältää vielä tiukempia vaatimuksia kuin asetus.

Tarkistus 11
1 ARTIKLAN 3 KOHTA
4 ja 5 artiklat (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(3) Korvataan 4 ja 5 artiklan ilmaisu ”3 artiklan” ilmaisulla ”3 ***ja*** 3a artiklan”.	(3) Korvataan 4 ja 5 artiklan ilmaisu ”3 artiklan” ilmaisulla ”3***,*** 3a ***ja 7*** artiklan”

Tarkistus 12
1 ARTIKLAN 5 KOHTA
7 artiklan a alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(a) puolisoiden ***edellinen yhteinen*** asuinpaikka on ollut kyseisen jäsenvaltion alueella vähintään kolmen vuoden ajan, tai	(a) puolisoiden ***aiempi*** asuinpaikka on ollut kyseisen jäsenvaltion alueella vähintään kolmen vuoden ajan ***edellyttäen, ettei kyseisestä ajanjaksosta ole kulunut yli kolmea vuotta ennen tuomioistuimen***, tai

Perustelu

On vältettävä "sopivimman" oikeusfoorumin etsintä.

Tarkistus 13
1 ARTIKLAN 5 KOHTA
7 a artikla (uusi) (asetus (EY) N:o 2201/2003)

Lisätään 7 a artikla seuraavasti:

"7 a artikla

Forum necessitatis

Kun tämän asetuksen mukaisesti toimivaltainen tuomioistuin sijaitsee jäsenvaltiossa, jonka laki ei tunne avioeroa tai tunnusta kyseisen avioliiton olemassaoloa tai lainvoimaisuutta, tuomiovalta myönnetään:
a) toisen puolison kansalaisuusjäsenvaltiolle; tai
b) jäsenvaltiolle, jossa avioliitto solmittiin."

Perustelu

Tarkistus tuo ratkaisun tilanteisiin, joissa asetuksen 3, 3a ja 7 artiklan perusteiden nojalla myönnetty tuomiovalta ei tunne avioeroa tai tunnusta kyseisen avioliiton olemassaoloa tai lainvoimaisuutta.

Tarkistus 14
1 ARTIKLAN 6 KOHTA
12 artiklan 1 kohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(6) Korvataan 12 artiklan 1 kohdan ilmaisu ”3 artiklan” ilmaisulla ”3 ***ja*** 3a artiklan”.	(6) Korvataan 12 artiklan 1 kohdan ilmaisu ”3 artiklan” ilmaisulla ”3**,** 3a ***ja 7*** artiklan”.

Tarkistus 15
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 a artiklan otsikko (asetus (EY) N:o 2201/2003)

Osapuolten mahdollisuus valita laki	Osapuolten mahdollisuus valita ***sovellettava*** laki

Tarkistus 16
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 a artiklan 1 kohdan -a kohta (uusi) (asetus (EY) N:o 2201/2003)

	(-a) puolisoiden asuinpaikan laki sopimuksentekohetkellä;

Perustelu

Vaikuttaa järkevältä sisällyttää myös tämä sovellettavan lain valintaa koskeviin kriteereihin.

Tarkistus 17
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 a artiklan 1 kohdan a alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(a) puolisoiden ***viimeisen yhteisen*** asuinpaikan valtion laki, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen;	(a) puolisoiden asuinpaikan valtion laki, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen ***sopimuksentekohetkellä***;

Perustelu

On välttämätöntä määritellä tarkka hetki, jolloin perusteita sovelletaan.

Tarkistus 18
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 a artiklan 1 kohdan b alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(b) sen valtion laki, jonka kansalainen jompikumpi puolisoista on tai, jos kyseessä on Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti, joka on jommankumman puolison ”kotipaikka”;	(b) sen valtion laki, jonka kansalainen jompikumpi puolisoista on tai, jos kyseessä on Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti, joka on jommankumman puolison ”kotipaikka” ***sopimuksentekohetkellä***;

Perustelu

On välttämätöntä määritellä tarkka hetki, jolloin perusteita sovelletaan.

Tarkistus 19
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 a artiklan 1 kohdan c alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(c) sen valtion laki, jossa ***puolisot ovat asuneet*** vähintään ***viiden v***uoden ajan;	(c) sen valtion laki, jossa ***puolisoiden aiempi tavanomainen asuinpaikka on ollut*** vähintään ***kolmen*** vuoden ajan;

Perustelu

Vaikuttaa hieman mielivaltaiselta, että 20 a artiklan 1 kohdan c alakohdassa, 3 a artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 7 artiklan a alakohdassa on esitetty kestoa koskevat erilaiset kriteerit. Esittelijä ehdottaa kaikkien keston yhtenäistämistä kolmeen vuoteen.

Tarkistus 20
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 a artiklan 1 kohdan c a alakohta (uusi) (asetus (EY) N:o 2201/2003)

	(c a) sen valtion laki, jossa avioliitto on solmittu;

Perustelu

Vaikuttaa järkevältä sisällyttää myös tämä sovellettavan lain valintaa koskeviin kriteereihin.

Tarkistus 21
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 a artiklan 2 kohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

2. Sovellettavan lain nimeämistä koskeva sopimus on tehtävä kirjallisesti ja kummankin puolison on allekirjoitettava se viimeistään silloin, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.	2. Sovellettavan lain nimeämistä koskeva sopimus on tehtävä kirjallisesti ja kummankin puolison on allekirjoitettava se viimeistään silloin, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa. ***Jos kuitenkin sen jäsenvaltion laissa, jossa toisen puolison asuinpaikka sijaitsee sopimuksentekohetkellä, määrätään tällaisia sopimuksia koskevista virallisista lisävaatimuksista, kyseiset vaatimukset on täytettävä. Jos puolisoiden asuinpaikat***

ovat eri jäsenvaltioissa, joiden laeissa määrätään virallisista lisävaatimuksista, sopimus on lainvoimainen, jos siinä täytetään kyseisistä laeista toisen vaatimukset.

Jos sopimus on osa avioehtoa, avioehdon viralliset vaatimukset on täytettävä.

Perustelu

Selvennys tilanteisiin, joissa kansallinen lainsäädäntö tai avioehto sisältää vielä tiukempia vaatimuksia kuin asetus.

Tarkistus 22
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 a artiklan 2 a kohta (uusi) (asetus (EY) N:o 2201/2003)

2 a. Jos oikeuspaikan laissa määrätään, puolisot voivat nimetä sovellettavan lain tuomioistuimessa menettelyn aikana. Tällaisessa tapauksessa riittää, että heille annetaan tämän sopimuksen teksti tuomioistuimessa.

Tarkistus 23
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 b artiklan 1 kohdan a alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(a) jossa puolisoiden ***yhteinen*** asuinpaikka on, tai, jos tämä ei ole mahdollista,	(a) jossa puolisoiden asuinpaikka on ***silloin, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa***, tai, jos tämä ei ole mahdollista,

Perustelu

On välttämätöntä määritellä tarkka hetki, jolloin perusteita sovelletaan.

Tarkistus 24
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 b artiklan 1 kohdan b alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(b) jossa puolisoiden ***viimeinen yhteinen*** asuinpaikka oli, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen, tai, jos tämä ei ole	(b) jossa puolisoiden asuinpaikka oli, jos toinen puolisoista asuu siellä edelleen ***silloin, kun asia pannaan vireille***

mahdollista,	***tuomioistuimessa***, tai, jos tämä ei ole mahdollista

Perustelu

On välttämätöntä määritellä tarkka hetki, jolloin perusteita sovelletaan.

Tarkistus 25
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 b artiklan 1 kohdan c alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(c) jonka kansalainen kumpikin puoliso on tai, jos kyseessä on Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti, jossa kummankin puolison ”kotipaikka” on, tai, jos tämä ei ole mahdollista,	(c) jonka kansalainen kumpikin puoliso on tai, jos kyseessä on Yhdistynyt kuningaskunta tai Irlanti, jossa kummankin puolison ”kotipaikka” on ***silloin, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa***, tai, jos tämä ei ole mahdollista

Perustelu

On välttämätöntä määritellä tarkka hetki, jolloin perusteita sovelletaan.

Tarkistus 26
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 b artiklan 1 kohdan d alakohta (asetus (EY) N:o 2201/2003)

(d) jossa hakemus tehdään.	***Poistetaan.***

Perustelu

On vältettävä "sopivimman" oikeusfoorumin etsintä.

Tarkistus 27
1 ARTIKLAN 7 KOHTA
20 e a artikla (uusi) (asetus (EY) N:o 2201/2003)

Lisätään 20 e a artikla seuaavasti:

"20 e a artikla

Tiedonsaanti jäsenvaltioilta

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään ...[1] kansalliset sääntönsä, jotka koskevat toimivaltaisen tuomioistuimen ja sovellettavan lain

valintaa koskevissa sopimuksissa sekä avioehdoissa sovellettavia virallisia vaatimuksia."

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava kaikista kyseisiin sääntöihin myöhemmin tehtävistä muutoksista komissiolle.

2. Komissio asettaa yleisesti saataville sille 1 kohdan mukaisesti ilmoitetut tiedot asianmukaisten toimien, erityisesti siviili- ja kauppaoikeutta koskevan Euroopan oikeudellisen verkoston, avulla.

[1]kolme kuukautta tämän asetuksen voimaantulon jälkeen."

Perustelu

On huolehdittava, että osapuolet tekevät valintansa tietoisesti eli molemmille puolisoille on tiedotettu asianmukaisesti heidän valintansa konkreettisista seurauksista. Tässä yhteydessä on tärkeää pohtia, mikä on paras mahdollinen tapa taata täydellisten ja luotettavien tietojen välittäminen tuomioistuimen toimivaltaa koskevan sopimuksen allekirjoittajille ennen asiakirjan allekirjoittamista.

PERUSTELUT

Tämän asetusehdotuksen tavoitteena on luoda selkeä ja täydellinen lainsäädäntökehys, joka käsittää sekä avioliittoasioita koskevan toimivallan, tunnustamisen ja päätösten täytäntöönpanon että sovellettavaa lakia koskevat säännöt. Lisäksi se mahdollistaa osapuolille tietyn itsemääräämisoikeuden.

Tällä hetkellä "kansainväliseen" aviopariin, joka haluaa erota, sovelletaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003[1] ("nk. Bryssel IIa -asetus") toimivaltaa koskevia sääntöjä, joiden mukaisesti puolisot voivat valita useiden vaihtoehtoisten toimivaltaperusteiden välillä. Kun avioerokanne on nostettu jonkin jäsenvaltion tuomioistuimessa, sovellettavasta lainsäädännöstä päätetään kyseisen jäsenvaltion lainvalintasääntöjen perusteella. Kansallisten lainvalintasääntöjen välillä on kuitenkin huomattavia eroja.

Erilaisten kansallisten lainvalintasääntöjen ja voimassa olevien yhteisön toimivaltasääntöjen yhdistelmä voi aiheuttaa ongelmia ”kansainvälisissä” avioeroissa. Puolisoiden on vaikea määritellä, mitä lakia heidän tapaukseensa sovelletaan, mikä vähentää oikeusvarmuutta. On olemassa myös komission todelliseksi katsoma vaara ”kanteiden kilpajuoksusta”, joka tarkoittaa tilannetta, jossa paremmin asioista selvillä oleva puoliso pyrkii viemään asian ensimmäisenä tuomioistuimeen, jossa sovellettava laki palvelee parhaiten hänen etujaan. Lisäksi jossakin yhteisön ulkopuolisessa valtiossa asuvilla yhteisön kansalaisilla saattaa olla vaikeuksia löytää avioeroasioissa toimivaltainen tuomioistuin ja saada yhteisön ulkopuolisen valtion tuomioistuimen tekemä avioeropäätös tunnustetuksi molempien aviopuolisoiden alkuperäjäsenvaltioissa.

Komission ehdotuksella pyritään vähentämään näitä vaaroja ja korjaamaan epäkohtia, erityisesti ottamalla käyttöön mahdollisuus, että osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella valita toimivaltaisen tuomioistuimen ja sovellettavan lain.

Tuomioistuimen valinta

3 a artiklaan sisältyy osapuolten mahdollisuus valita yhteisellä sopimuksella tuomioistuin avioeroa ja asumuseroa koskevissa menettelyissä. Se lisää kiistatta osapuolten tahdonautonomiaa ja antaa heille mahdollisuuden panna avioeronsa vireille vapaasti, tiettyjen liittymäperusteiden mukaisesti tuomioistuimessa, johon heillä on läheisin liittymä. Ensinnäkin on valvottava, että liittymäperusteet on muotoiltu riittävän kestävästi ja tarkasti, mutta että ne eivät ole tarpeettoman rajoittavia. Esittelijä ehdottaa kuitenkin, että lisätään artikla 7 a, joka käsittää tilanteet, joissa 3, 3 a ja 7 artiklan perusteiden mukaan määräytyvä tuomioistuin ei kata avioeroa tai ei tunnusta kyseisen avioliiton olemassaoloa tai lainvoimaisuutta.

Lain valinnan mahdollisuus

Asetuksen 20 a artikla tuo mukanaan uudistuksen, sillä se mahdollistaa ensimmäistä kertaa, että puolisot voivat yhdessä määrittää avioeromenettelyssä sovellettavan lain. Esittelijän

[1] Neuvoston asetus (EY) N:o 2201/2003, annettu 27 päivänä marraskuuta 2003 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta, EUVL L 338, 23.12.2003, s. 1.

mukaan on järkevää mahdollistaa myös puolisoiden tavanomaisen asuinvaltion laki, jossa puolisot asuvat hetkellä, jolloin avioehtosopimus on tehty, sekä sen valtion laki, jossa avioliitto on solmittu.

Lisäksi on syytä kyseenalaistaa 20 a artiklan sekä 3, 3 a ja 7 artiklan vastaavuus, kun tarkastellaan kestoa koskevia erilaisia perusteita. Esittelijän mukaan 20 a artiklassa mainittu asumisajan kesto vaikuttaa hieman mielivaltaiselta. Tästä syystä esittelijä ehdottaa keston rajaamista kolmeen vuoteen.

Selkeä valinta

On myös valvottava, onko osapuolten tekemä valinta selkeä, eli onko molemmille puolisoille tiedotettu asianmukaisesti heidän valintansa konkreettisista seurauksista. Tässä yhteydessä on tärkeää tutkia parasta mahdollista tapaa taata täydellisten ja luotettavien tietojen välittäminen tuomioistuimen toimivaltaa koskevan sopimuksen allekirjoittajille ennen asiakirjan allekirjoittamista. On myös tärkeää taata tiedonsaanti puolisoiden taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Edelleen on pantava merkille, että molempien puolisoiden on saatava täsmällistä ja täydellistä tietoa avioerotilanteessa sovellettavan lain ja tuomioistuimen valinnan seurauksista, sillä jäsenvaltioiden lainsäädännöt vaihtelevat huomattavasti lukuisissa kohdissa, kuten avioeron syissä ja muodollisuuksissa, sen saantiehdoissa, asumuseron vaaditussa kestossa ja muissa menettelyn ratkaisevissa näkökohdissa. Koska laki ei myöskään ole muuttumaton, on mahdollista, että sovellettavaa lakia koskeva tietyllä hetkellä allekirjoitettu sopimus ei enää vastaa osapuolten oikeutettuja odotuksia sillä hetkellä, kun lakia pitäisi soveltaa, koska kyseisen valtion lainsäädäntöä on ajan mittaan muutettu.

Esittelijä ehdottaa komission vastuulla olevan julkisen tiedotusjärjestelmän luomista Internetiin (joka toimii siviili- ja kauppaoikeutta koskevan Euroopan oikeudellisen verkoston yhteydessä), josta kuka tahansa voi löytää ajankohtaista tietoa kansallisen lainsäädännön ja yhteisön lain keskeisistä näkökohdista.
Lisäksi on tärkeää, että käsittelystä vastaavassa tuomioistuimessa otetaan huomioon molempien puolisoiden valinnan suuri merkitys.